

Kommunal- og distriktsdepartementet

E-post: digitaliseringsstrategi@kdd.dep.no

Oslo, 21.11.2023

Innspill til ny nasjonal digitaliseringsstrategi

Regnskap Norge ønsker med dette å gi innspill til regjeringens viktige arbeid med ny nasjonal digitaliseringsstrategi. Innspillene er gitt med basis i de erfaringer og behov vi har samlet fra en bransje som gjennom rollen som «hele Norges økonomisjef» er en av de største brukerne av offentlige digitale tjenester. Regnskapsbransjen er regnskapsfører og rådgiver for hele 450.000 av landets små og mellomstore bedrifter. I andel utgjør det 70% av næringslivet.

Bak Regnskap Norge står det rundt 8500 statsautoriserte regnskapsførere som medlemmer og 2100 godkjente regnskapsforetak. I tillegg til å utføre tjenester innen regnskap, skatt/avgift og lønn, er regnskapsfører også bedriftens nærmeste økonomiske rådgiver og hjelper, både hva gjelder regelverksorientering, etterlevelse og anvendelse av virkemiddelsapparatet som sådan. Det gir en bred brukserfaring, som spore til å se behov, aktiviteter og digitale løsninger i sammenheng – på tvers av etater og områder.

Vi har sortert våre innspill under følgende overskrifter, hver av dem nærmere utdypet nedenfor.

- Koordinering og samhandling
- Forenkling og effektivitet
- Kvalitet i behandlingsprosesser
- Bruk av kunstig intelligens i offentlig sektor
- Bærekraft

Koordinering og samhandling

- For å sikre en god og effektiv brukeropplevelse for borgere og næringsdrivende bør prosesser være etatsuavhengige. Dette krever tverrgående prosjekter (samordnete og sammenhengende tjenester) mellom etater. Erfaringen til Regnskap Norge er at etater

---

ikke alltid vet hva andre etater gjør, slik at det kan etableres prosjekter med formål å lage snevre løsninger som ikke blir en del av en helhetlig opplevelse. Effekten er at borgere og næringsdrivende må forholde seg til flere systemer og gi opplysninger om det samme flere ganger.

- For å oppnå etatsuavhengige prosesser, bør digitaliseringsprosjekter koordineres sentralt. Eksempel på hvor dette kunne unngått unødig arbeid er arbeidet med eierskapsregister og register for reelle rettighetshavere. Vi støtter at det er utpekt en egen digitaliseringsminister, hvor det er viktig at hun får et mandat som går på tvers av departementene.
- Profesjonelle hjelpere til næringslivet, slik som regnskapsførere og revisor, ønsker én vei inn til det offentlige. Regnskapsførere og revisorer er de største brukergruppene til Altinn, og disse vil bruke Altinn til å nå ressurser i sitt arbeid. Vi ser tendenser til at Skattedirektoratet bygger løsninger som ikke benytter felleskomponenter i den grad de burde.

Forenkling og effektivitet

- For å sikre effektivitet i arbeidet til profesjonelle hjelpere til næringslivet og næringslivet selv, bør det etableres standarder for ensartet brukeropplevelse uavhengig av etat eller hvilket underliggende fagsystem som behandler informasjonen. Det samme vil gjelde for borgere i sitt møte med det digitale offentlige Norge.
- Spesielt for profesjonelle hjelpere til næringslivet, slik som regnskapsførere og revisorer, er stadige pålogginger til ulike løsninger blitt en tidstyv. Bruk av BankID er den mest benyttede påloggingsløsningen i dag. Vi anbefaler at det utredes biometriske påloggingsløsninger som sikrer en sømløs og varig pålogging på tvers av systemer, det vil si å holde sesjonene på tvers av løsninger.
- Nasjonal ID er etablert, men vi foreslår gjennom digitale løsninger å berike identiteten med egenskaper som for eksempel roller i en virksomhet, prokura, fullmakter og kopling opp mot virksomhetens bankkonto. På denne måten kan interessenter være sikre på at vedkommende representerer et selskap, hvilke fullmakter som er relevante mv.
- Det må være lett for næringsdrivende å skaffe relevant informasjon til bruk i sin rapportering og distribuere sin rapportering til det offentlige og andre interessenter. Vi mener at Brønnøysundregistrene kan spille en viktig rolle for å få en effektiv transport av informasjon. Dette gjelder både finansiell informasjon og bærekraftsinformasjon.
- Standard dataformat er essensielt for å ha effektive prosesser for å samle informasjon, sammenstille informasjon og distribuere informasjon. Standard dataformat vil kunne heve kvaliteten av data når definisjoner og syntaks er fastsatt i standarder. Eksempler på gode eksisterende standarder er SAF-T Regnskap, SAF-T Kassesystem, ESEF, EHF, anmeldingen mv. Disse standardene kan brukes i større grad enn i dag for å skape effektivitet i den digitale kommunikasjonen.
- For å unngå «huller» i behandlingsprosesser i etater og mellom etater, bør virksomheter fødes digitalt, operere digitalt og avvikles digitalt. I design av etatsuavhengige prosesser, bør gjenbruk av eksisterende digital informasjon være hovedregelen.
- Nordic Smart Government and Business har “The really only once-principle (TROOP)” som ent av sine målsettinger. For å sikre effektivitet i borgernes og de næringsdrivendes møte med det digitale Norge, må opplysninger som ulike offentlige

---

etater bruker, kun legges inn en gang og gjenbrukes i de etater som har hjemmel til bruken.

- Nordic Smart Government and Business har også “Open Accounting” som en av sine målsettinger. Oversatt til myndighetenes digitaliseringsstrategi bør det som kan deles digitalt deles digitalt med næringslivet og borgere. «Altinn» og «Altut». Det som borgere og næringsdrivende har rapportert inn basert på ulike hjemmelsgrunnlag bør kunne fås tilbake digitalt for gjenbruk og kunne deles med interessenter etter en samtykkemodell. Det må være tydelig hva det samtykkes i.
- Meldingstjeneste
  - Det er viktig med god og målrettet digital meldingstjeneste, hvor kriteriene for bruk er samkjørt gjennom sentralt styrte retningslinjer.
  - Både kommunikasjonssystemer som Altinn og det offentlige saksbehandlingssystemer må være tilrettelagt for elektronisk kommunikasjon, med fleksibilitet på hvem som er rette mottakere og om meldinger skal nå mottaker via SMS, epost, digital postkasse eller sluttbrukersystem.
  - Meldingene må alltid være merket med hvilken person eller foretak meldingen gjelder, slik at de som representerer flere personer eller enheter har mulighet til å finne raskt frem til hovedmelding.
  - Meldingene bør være merket med om meldingen kun er en kvittering på mottak etc., eller om det er et forhold mottakeren må følge opp.
- Regnskapsførers fullmaktsforhold
  - Regnskapsførerne bistår om lag 450 000 foretak med administrative tjenester, og i tillegg en rekke privatpersoner. En suksessfaktor for både tjenesteeiere, Altinn og næringslivet, har vært at regnskapsfører har fått automatiske tilganger i egenskap å ha denne betrodde rollen. Dette er en automatikk som må opprettholdes og videreutvikles.
  - Samme funksjonalitet gjelder for øvrig valgt revisor, men med litt forskjeller på praktiske konsekvenser.
- Hendelsesbasert rapportering
  - Tradisjonelt har mange tjenester blitt bygget opp rundt levering til fastsatte frister. Det er et allment ønske å få dreid flere tjenester over til å bli hendelsesbaserte. Dette passer ikke overalt, men der hvor det er rasjonelle gode begrunnelser for å rapportere når hendelse inntreffer bør det tilrettelegges for dette.

Kvalitet i behandlingsprosesser

- Bygge rettsikkerhet i systemene
  - Brukere og næringsliv har et omfattende og komplekst regelverk å forholde seg til, med iboende risiko for å gjøre ubevisste/utisiktede feil. Konsekvensene av dette kan bli store, gjennom illeggelse av overtredelsesgebyrer, tilleggsskatter og annen sanksjonering. Vi har blant annet eksempler der manglende registrering av en opplysning, med kun formalverdi, har medført betydelige beløp i tvangsmulkt og/eller overtredelsesgebyr.
  - Det bør være en viktig målsetning at det offentlige digitale systemer minimerer risikoen så mye som mulig. Dette kan skje gjennom varsler, innebygd veiledning (veiledere), funksjonalitet mv. som bidrar til å gjøre ting riktig første gang. Her inngår også å gi den rapporteringspliktige peker til hvilke rapporteringsplikter og/eller regler som gjelder for seg, basert på den

---

rapporteringspliktiges karakteristika, herunder i forhold til plikter som er basert på terskelverdier.

- Reell brukerinvolvering
  - Vi har fulgt forskjellige IT-prosjekter gjennom en årrekke, og har bred praktisk erfaring med effektene av brukerinvolvering. Det er liten tvil relatert til at de mest vellykkede prosjektene er der hvor brukerrepresentanter har deltatt allerede i tidlig planleggingsfase, og fulgt prosjektene relativt tett i utviklingsfasen og gjennom test og pilotdrift. Vi anbefaler at det gis klare føringer i retning av dette.
- God testing og pilotkjøring
  - Uklarheter og feil ved tjenester som lanseres, er ressurskrevende og kostbart for brukerne av tjenestene. Alle tjenester som lanseres av noe størrelse, bør gå gjennom en testplan som involverer reelle brukere.
  - Større prosjekter bør gjennomgå en piloteringsfase.
- Evaluering
  - Et viktig kriterium for å etterse at et IT-prosjekt har oppnådd målsetningen er at det evalueres. Etter vår erfaring fungerer det for svakt i dag, i hvert fall i forhold til om ambisjonene for brukerne har blitt oppfylt. Strategien bør derfor ha klare føringer om at alle store IT-prosjekter evalueres i etterkant, med særlig blick på om planlagt gevinstrealisering er oppnådd for de ulike brukerne/interessentene.

Bruk av kunstig intelligens (KI) i offentlig sektor

- Myndighetens rolle innen området kunstig intelligens vil ha to viktige perspektiver, regulere forsvarlig bruk av kunstig intelligens, og det å stimulere til bruk av kunstig intelligens hvor dette har store positive samfunnsmessige effekter. Nasjonal strategi for kunstig intelligens har satt rammene for myndighetenes aktiviteter fremover. Ett av målene er å åpne offentlige data til bruk for samfunnet for å etablere gode løsninger uten at dette går på bekostning av personvernet.
- Vi støtter strategien om KI-drevet innovasjon i offentlig sektor. Dette inkluderer;
  - å gi mer relevante råd og tjenester til innbyggerne i ulike livssituasjoner
  - gi bedre beslutningsstøtte til saksbehandlere og andre offentlige ansatte
  - å effektivisere prosesser og optimalisere ressursbruk
  - å øke kvaliteten i prosesser og tjenester gjennom å automatisk oppdage sannsynlige avvik
  - å forutsi trender basert på data fra både virksomheten og omgivelsene
  - behandling av naturlig språk for sortering og kategorisering, og til å oversette mellom ulike språk og målformer
- Ett av områdene vi ser stor nytte av bruk av KI er innen veiledning. Myndighetene har i dag etter forvaltningsloven en veiledningsplikt overfor borgere og næringslivet. Næringslivet opplever til tider vanskeligheter med å nå frem til rett kompetanse for å få løst sine problemer innen rapporteringsfrister. Myndighetene bør vurdere om bruk av kunstig intelligens kan avlaste offentlige etater og tilfredsstille næringslivets og borgernes behov for veiledning i regelverk og rapporteringskrav.

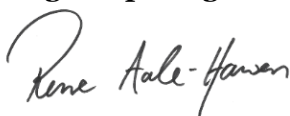
Bærekraft

- Krav og forventninger til en bærekraftig omstilling i næringslivet - og endring av konsumentatferd - krever et tilgjengelig og kvalitetssikret beslutningsgrunnlag. Næringslivet må få tak i relevant informasjon rundt bærekraft på en enkel måte til egen rapportering, samt rapportere til det offentlige og andre interessenter effektivt. Vi har hundrevis av års erfaring med å dele finansiell informasjon effektivt. Dette gjennom standardisering, åpenhet og sentralisering av rapportering. Det samme kan ikke sies om bærekraftsinformasjon pr i dag.
- Vi har identifisert at Brønnøysundregistrene kan ha en sentral rolle i å innhente, sammenstille og distribuere relevant informasjon rundt bærekraft. Dette gjelder;
  - Offentlige data som er tilgjengelig og relevant for bærekraftsrapportering
  - Informasjon til bruk til utarbeidelse av egen bærekraftsinformasjon, basert på andres verdikjede.
  - Rapportering på egen bærekraft.
    - Åpenhetsloven
    - Aktivitets- og redegjørelsesplikten
    - Bærekraftsrapportering etter regnskapsloven og andre lovverk
    - Frivillig bærekraftsrapportering

Vi håper innspillene er til nytte, og bidrar gjerne om det er spørsmål eller ønske om å drøfte noe nærmere.

Med vennlig hilsen

Regnskap Norge

Rune Aale-Hansen
Adm.dir.

Hanne Opsahl
Direktør næringspolitikk og kvalitet